

Tyresö kommun
Barn- och utbildningsförvaltningen
Caroline Johansson
Utredare
08-578 29 271
caroline.johansson@tyreso.se

PM

2018-06-18
1 (5)

Diarienummer
2018/BUN 0016

Barn- och utbildningsnämnden

Kompetensförsörjning för förskola och grundskola – behov och bevakning

Inledning

Förskolan och skolan står inför stora utmaningar i kompetensförsörjning av lärare samt andra yrkesgrupper i samtliga skolformer. Av det totala rekryteringsbehovet i landet på 70 000 heltidstjänster beräknas nästa var fjärde, 23 procent, behövas i Stockholms län enligt Skolverkets prognos över behovet av olika lärarkategorier¹. Trender och prognoser 2017 från SCB² visar att bristen på lärare inom flertalet lärarkategorier riskerar att öka fram till 2035. Enligt prognosen väntas en fortsatt brist på utbildade fritidspedagoger, ämneslärare, yrkeslärare, förskollärare och lärare för grundskolans tidigare år.

Skolverket har utifrån sin prognos gjort en bedömning att situationen är allvarlig. Kommande pensionsavgångar i kombination med det låga intresset för läraryrket och lärarnas situation är utmaningar som tillsammans kräver långsiktiga, strukturella förändringar och insatser. Dessutom behöver

¹ Redovisning av regeringsuppdrag, Dnr 2014:725

² Trender och Prognoser 2017 befolkningen, utbildningen, arbetsmarknaden med sikte på 2035. Statistiska centralbyrån 2017.

behörighetsgivande fortbildning ske för de obehöriga tillsvidareanställda som enligt prognosen antas fortsätta arbeta som lärare³.

Utifrån sina bedömningar ger Skolverket förslag på åtgärder som långsiktigt kan säkra tillgången på kompetenta lärare. Åtgärderna för Skolverkets del handlar bland annat om att skapa fler, snabbare och mer flexibla vägar in i läraryrket, permanenta Lärarlyftet, satsa på kompetensutveckling samt att tillvarata nyanländas lärarkompetens. Utöver det måste lärosätena planera och dimensionera sina lärarutbildningar för att bättre möta och tillgodose det rekryteringsbehov av utbildade lärare framöver.

I detta utses skolhuvudmännen i större utsträckning ansvara för kompetensförsörjning och planering av skolorganisation, rekryterings- och utbildningsinsatser utifrån den information som legitimationssystemet ger. Skolverket framhäver vikten av att lärarna får goda förutsättningar att bedriva en undervisning med hög kvalitet så att en positiv spiral bildas. Om läraryrkets attraktivitet ökar kan det få fler att stanna kvar i yrket.

Lokala förutsättningar

För barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden innebär det att se till vilka lokala förutsättningar som finns för förskolor och skolor i Tyresö kommun. Barn- och utbildningsförvaltningens uppdrag blir att omvärldsbevaka, kartlägga och arbeta fram prognoser utifrån de lokala förutsättningar som står i relation till kompetensförsörjningen för förskola och skola. Det rör sig exempelvis om befolkningsutvecklingsprognoser, tillgång på lärare, förskollärare och annan pedagogisk personal samt hur examinationsbehovet ser ut nationellt. Baserat på antaganden som görs utifrån ovanstående kan insatser och åtgärder tas fram som syftar till att tillgodose kompetensförsörjningsbehovet.

Hänsyn måste tas till att Tyresö kommuns förutsättningar påverkas till stor del av att vara en kommun i Stockholmsområdet där det råder rekryteringssvårigheter då de olika kranskommunerna konkurrerar om att locka till sig behörig och kompetent personal. Det ställer stora krav på oss som

³ Redovisning av regeringsuppdrag, Dnr 2014:725, s. 6

arbetsgivare att skapa attraktiva förutsättningar och villkor för dels behöriga lärare att stanna kvar dels locka nya behöriga lärare till vår kommun. I dessa delar behövs en bra struktur för rekrytering och introduktion för att skapa förutsättningar för förskollärare, lärare och annan pedagogisk personal att genomföra kärnuppgiften, det vill säga, planera, genomföra och utvärdera verksamheten. Därtill kommer utmaningen att skapa bra arbetsvillkor i form av såväl fysisk som psykosocial arbetsmiljö och en IT-infrastruktur för att underlätta och minska hög arbetsbelastning.

Kompetensförsörjning i förskola och grundskola

Nedan beskrivs i punktform några av de behov och utvecklingsområden som finns för barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområden i förhållande till kompetensförsörjning i förskola och grundskola.

Förskola

- Kompetensutveckla i form av Forum för kollegialt lärande
- I framtiden vidareutbilda barnskötare till förskollärare och utbildad personal till utbildad.
- Skapa förutsättningar för minskade barngrupper
- Utveckla den fysiska arbetsmiljön och digitalisering
- Tillvarata erfarenheter och skapa förutsättningar för förskolan att organisera verksamheten på annat sätt utifrån digitaliseringens möjligheter samt kompletterande kompetenser inom förskolan
- Skapa förutsättningar för chefer att gå kommunens ledarskapsutveckling
- Skapa ett nära pedagogiskt ledarskap hos all pedagogisk personal
- Vidareutveckla VFU-organisationen för att möta nya behov och stärka Tyresö kommun som en attraktiv arbetsgivare

Grundskola och grundsärskola

- Tillvarata erfarenheter och skapa förutsättningar för skolan att organisera undervisning på annat sätt utifrån digitaliseringens möjligheter samt kompletterande kompetenser inom skolan

- Skapa förutsättningar för chefer att gå kommunens ledarskapsutveckling
- Vidareutveckla VFU-organisationen för att möta nya behov och stärka Tyresö kommun som en attraktiv arbetsgivare
- Se över möjligheterna att ta fram ett erbjudande i form av mentorskap, nätverk och föreläsningar till nytexaminerade lärare och de lärare som vill återvända till kommunens skolor.
- Samarbeta med C3L, Xenter och yrkesutbildningar för att medverka i utbildning av lärarassistenter. I samband med det arbetet även se över vilka av lärarnas arbetsuppgifter som kan utföras av andra yrkeskategorier och hur arbetet ska organiseras.

Fritidshem

- Utveckla den fysiska och psykosociala arbetsmiljön, digitalisering och ta tillvara erfarenheter och skapa förutsättningar för skolan att organisera verksamheten på annat sätt utifrån digitaliseringens möjligheter samt kompletterande kompetenser inom
- Kompetensutveckla från obehörig personal till behörig och erbjuda möjligheter till vidareutbildning för att stärka kvalitén i fritidshemmen

Elevhälsa - Speciallärare/specialpedagoger

- Löpande se över behovet av speciallärare och specialpedagoger för att säkerställa att alla barn och elever erbjuds utbildning på likvärdiga villkor

Vilka antaganden kan ligga till grund för en kompetensförsörjningsprognos?

För att kunna göra prognoser för det framtida kompetensförsörjningsbehovet behöver vissa antaganden göras om områden som påverkar förutsättningarna för kompetensförsörjningen. Dessa beskrivs kortfattat i punktform nedan och därtill visas också en beräkningsmodell som Skolverket använt sig av i framtagandet av sin prognos för kompetensförsörjning. I framtagandet av en kompetensförsörjningsplan kan dessa med fördel användas⁴.

⁴ Redovisning av regeringsuppdrag, Dnr 2014:725, kap. 5

Behovet av lärare

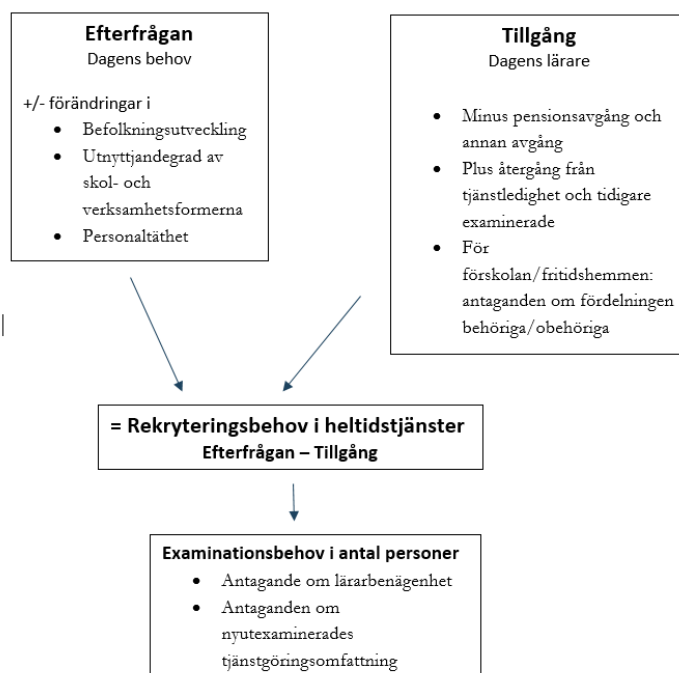
- Befolkningsutveckling
- Utnyttjandegrad och beräknat antal elever i de olika skolformerna (förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola).
- Personaltäthet
- Följsamhet

Tillgången på lärare/personal

- Lärarsituationen i utgångsläget
- Kvarvaro och återgång

Examinationsbehovet

- Lärarbenägenhet
- Tjänstgöringsomfattning

Skolverkets beräkningsmodell⁵

⁵ Redovisning av regeringsuppdrag, Dnr 2014:725, kap. 4